Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake de begeleiding en behandeling van personen verdacht van, beklaagd, beschuldigd, veroordeeld of geïnterneerd wegens seksuele misdrijven

Memorie van Toelichting

ALGEMENE BESCHOUWINGEN

Het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap van 8 oktober 1998 inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik werd gesloten om de samenwerking tussen de diensten betrokken bij de begeleiding en behandeling van seksueel delinquenten vast te leggen. Dit samenwerkingsakkoord werd op 2 maart 1999 decretaal en op 4 mei 1999 wettelijk verankerd. Het samenwerkingsakkoord beschrijft de bevoegdheden en verbintenissen van de verschillende actoren en regelt hun samenwerking. Tot op heden werd dit samenwerkingsakkoord nog niet aan wijzigingen onderworpen.

De zesde staatshervorming, waarbij onder andere de bevoegdheden van de justitiehuizen werden overgeheveld naar de Gemeenschappen, heeft de noodzaak doen ontstaan om het bestaande samenwerkingsakkoord te actualiseren. Hiervoor werd een werkgroep samengesteld bestaande uit vertegenwoordigers van de Federale Overheidsdienst Justitie, de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, het Vlaams Departement Zorg, het Vlaams Agentschap Justitie en Handhaving, het steuncentrum en de betrokken hulpverlenende sectoren. Deze werkgroep heeft een ontwerp van nieuw samenwerkingsakkoord voorgesteld.

Dit ontwerp van samenwerkingsakkoord heeft betrekking op het Federale beleidsveld Justitie en de Vlaamse beleidsvelden Justitie en Handhaving en Welzijn.

Het nieuwe samenwerkingsakkoord stelt als doel een globale, coherente en gecoördineerde aanpak van personen verdacht van, beklaagd, beschuldigd, veroordeeld of geïnterneerd wegens seksuele misdrijven na te streven, ten einde herhaling ervan en herhaling van slachtofferschap zoveel als mogelijk te voorkomen.

Via de uitbouw van een gespecialiseerd hulpverleningsaanbod voor personen verdacht van, beklaagd, beschuldigd, veroordeeld of geïnterneerd wegens seksuele misdrijven beoogt de Vlaamse Regering om een kwalitatief zorgcircuit, bestaande uit ambulante en residentiële voorzieningen, te installeren.

De Vlaamse justitiehuizen vormen de spil in de samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de hulpverlenende en justitiële actoren betrokken bij de opvolging van personen verdacht van, beklaagd, beschuldigd, veroordeeld of geïnterneerd wegens seksuele misdrijven. Zij worden in het nieuwe samenwerkingsakkoord “de bevoegde diensten van de gemeenschappen” genoemd, overeenkomstig de federale regelgeving waarin hun opdrachten omschreven worden. De justitieassistenten worden aangeduid als “medewerkers van de bevoegde diensten van de gemeenschappen”.

Door samenwerking met de psychosociale diensten werkzaam in de gevangenissen, die vallen onder de bevoegdheid van de Federale Overheidsdienst Justitie, wordt de brug tussen het

penitentiair en postpenitentiair traject van personen verdacht van, beklaagd, beschuldigd, veroordeeld of geïnterneerd wegens seksuele misdrijven versterkt.

Het voorliggend samenwerkingsakkoord wil een kader voorzien voor de verschillende diensten bij de samenwerking inzake de begeleiding en behandeling van personen verdacht van, beklaagd, beschuldigd, veroordeeld of geïnterneerd wegens seksuele misdrijven (verder 'betrokken personen'). Met de ondertekening van het samenwerkingsakkoord verbinden de bevoegde overheden zich ertoe een blijvende aandacht te besteden aan de begeleiding en behandeling van de betrokken personen.

Artikel 1

Dit artikel bevat een aantal relevante definities voor de toepassing van dit samenwerkingsakkoord.

Artikel 2

Doorheen de verschillende fases van een strafprocedure, in de ruime zin van het woord en inclusief de uitvoering van vrijheidsstraffen en de uitvoering van een interneringsmaatregel, is in de toepasselijke wettelijke en reglementaire kaders ten aanzien van bepaalde betrokken personen voorzien in een facultatief of verplicht gespecialiseerd advies evenals in de mogelijkheid om aan de betrokken persoon een begeleiding of behandeling op te leggen.

Voor wat betreft het gespecialiseerd advies, wordt verwezen naar de volgende wettelijke kaders:

- doorheen de strafprocedure kan overeenkomstig artikel 417/64 van het Strafwetboek het met redenen omkleed advies van een dienst gespecialiseerd in de begeleiding of behandeling van seksuele delinquenten ingewonnen worden indien de beklaagde wordt vervolgd voor alle seksuele misdrijven opgenomen in boek 2, titel VIII, hoofdstuk I/1 "Misdrijven tegen de seksuele integriteit, het seksuele zelfbeschikkingsrecht en de goede zeden"';
- ingeval een probatiemaatregel wordt overwogen, is dergelijke adviesvraag verplicht ingeval van feiten bedoeld in de artikelen 417/7 tot 417/22 van het Strafwetboek, of ingeval van feiten bedoeld in de artikelen 417/24, 417/25 tot 417/53 en 433quater/1 tot 433/1 tot 433quater/4 van hetzelfde Wetboek, indien ze gepleegd zijn op minderjarigen of met hun deelneming, overeenkomstig artikel 9bis, eerste lid, van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie;
- in het kader van de strafuitvoeringsmodaliteiten van de vrijheidsstraf en de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank zoals bepaald door de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten, ingeval de veroordeelde een straf ondergaat voor feiten bedoeld in de artikelen 417/7 tot 417/22 van het Strafwetboek, of ingeval van feiten bedoeld in de artikelen 417/24, 417/25 tot 417/53 en 433quater/1 tot 433/1 tot 433quater/4 van hetzelfde Wetboek, indien ze gepleegd zijn op minderjarigen of met hun deelneming;

- in het kader van de uitvoeringsmodaliteiten zoals bepaald door de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering indien de betrokken persoon geïnterneerd is voor de in de artikelen 417/7 tot 417/22 van het Strafwetboek bedoelde feiten, of voor de feiten bedoeld in de artikelen 417/24, 417/25 tot 417/53 en 433quater/1 tot 433/1 tot 433quater/4 van hetzelfde Wetboek, indien ze gepleegd zijn op minderjarigen of met hun deelneming.

Voor wat betreft de gespecialiseerde begeleiding en behandeling, verwijst het begrip seksuele misdrijven naar de feiten als bedoeld in de artikelen 417/7 tot en met 471/22, 417/24 tot en met 417/41, 417/44 tot en met 417/47 en 417/51 tot en met 417/54 van het Strafwetboek. Indien het gaat om personen die veroordeeld werden tot een autonome probatiestraf, wordt met seksuele misdrijven de feiten als bedoeld in artikelen 417/7 tot en met 417/11, 417/24 en 417/51 van het Strafwetboek geviseerd.

De personen zijn ofwel veroordeeld tot een strafrechtelijke straf, waaronder ook een autonome probatiestraf, of werden geïnterneerd. Dit samenwerkingsakkoord kan ook betrekking hebben op personen die verdacht worden van seksuele misdrijven en zich nog in het stadium van een opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek bevinden. In dat kader kunnen zij voorwaarden van begeleiding en behandeling opgelegd krijgen van het openbaar ministerie in het kader van een verval van de strafvordering door de uitvoering van maatregelen en de naleving van voorwaarden, zoals bepaald in artikel 216ter Sv., of een vrijheid onder voorwaarden, opgelegd door de onderzoeksrechter. Vallen ook onder het toepassingsgebied van dit samenwerkingsakkoord de personen die zich in de fase van het onderzoek ter terechtzitting bevinden en in aanmerking komen voor een probatie-opschorting of probatie-uitstel als modaliteiten van strafoplegging of tenuitvoerlegging van de uitspraak. Ook minderjarigen die omwille van seksuele misdrijven uit handen gegeven zijn, worden gevat door artikel 2 van het samenwerkingsakkoord.

De gespecialiseerde begeleiding of behandeling kan deel uitmaken van de geïndividualiseerde voorwaarden in toepassing van één van de hierna vermelde regelingen of voor de toepassing ervan in aanmerking komen:

1° verval van de strafvordering door de uitvoering van maatregelen en de naleving van voorwaarden, conform artikel 216ter van het Wetboek van Strafvordering;

2° vrijheid onder voorwaarden, conform artikel 35 tot en met artikel 38bis van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis;

3° probatie-opschorting en probatie-uitstel, conform de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie;

4° veroordeelden tot een autonome probatiestraf;

5° strafuitvoeringsmodaliteiten toegekend conform de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten;

6° uitvoeringsmodaliteiten van de internering, conform de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering;

7° elektronisch toezicht of voorlopige invrijheidstelling door de penitentiaire administratie toegekend aan veroordeelden tot vrijheidsstraffen van drie jaar of minder voor zover zij, conform de overgangsbepaling van artikel 16 van de wet van 29 juni 2021 tot operationalisering van de procedure voor de uitvoering van

vrijheidsstraffen van drie jaar of minder, nog niet onder het toepassingsgebied van de wet van 17 mei 2006 vallen;
8° hersteltrajecten opgelegd conform artikel 190sexies van het Wetboek van Strafvordering.

Dit overzicht (en andere verwijzingen naar regelgeving in deze memorie) geldt op basis van de huidige stand van de regelgeving. Als de federale wetgever nieuwe maatregelen of straffen met voorwaarden bepaalt, zal dit samenwerkingsakkoord ook daarop van toepassing zijn. Hierbij kan reeds verwezen worden naar het nieuw Strafwetboek dat op 1 september 2026 in werking zal treden. Vanaf dat moment zullen de bepalingen uit het nieuw Strafwetboek van toepassing zijn. In het bijzonder kan al verwezen worden naar het advies van een deskundige of dienst gespecialiseerd in de begeleiding of behandeling van seksuele delinquenten, opgenomen in artikel 32 van het nieuw Strafwetboek.

Artikel 3

De psychosociale diensten realiseren een pretherapeutisch aanbod door gedetineerde personen op een professionele wijze te omkaderen en te begeleiden met het oog op het voorbereiden van hun psychosociale re-integratie. Hierbij beoogt men om deze personen te responsabiliseren en voor te bereiden op een eventuele intra- of extrapenitentiaire begeleiding of behandeling, met aandacht voor de coherentie en continuïteit van dit proces. Tijdens dit voorbereidend proces wordt doorheen de periode van detentie, samen met de betrokken persoon, gewerkt aan het ontwikkelen van probleeminzicht, identificeren van de (criminogene) noden en de motivatie naar verandering.

De psychosociale diensten staan in voor gespecialiseerde adviesverlening ten aanzien van personen veroordeeld voor of geïnterneerd wegens seksuele misdrijven, die in detentie verblijven. Het gespecialiseerd advies beschrijft de resultaten van psychodiagnostiek en risicotaxatie. Deze opdracht wordt bepaald in artikel 32 van de wet betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten en in artikel 47, §2, van de wet betreffende de internering.

Artikel 4

De forensisch psychiatrische centra en de instellingen met een plaatsingsovereenkomst realiseren een therapeutisch aanbod door geïnterneerde personen, die bij hen geplaatst werden, op een professionele wijze te omkaderen en te begeleiden met het oog op het voorbereiden van hun psychosociale re-integratie. Hierbij beoogt men om deze personen te responsabiliseren en voor te bereiden op een eventuele extramurale begeleiding of behandeling, met aandacht voor de coherentie en continuïteit van dit proces. Doorheen de periode van plaatsing wordt, samen met de betrokken persoon, gewerkt aan het ontwikkelen van probleeminzicht, identificeren van de (criminogene) noden en de motivatie naar verandering.

De forensisch psychiatrische centra en de instellingen met een plaatsingsovereenkomst staan in voor gespecialiseerde adviesverlening ten aanzien van personen geïnterneerd wegens seksuele misdrijven, die bij hen geplaatst werden. Het gespecialiseerd advies beschrijft de

resultaten van psychodiagnostiek en risicotaxatie. Deze opdracht wordt bepaald in artikel 47, §2, van de wet betreffende de internering.

Artikel 5

De bevoegde dienst van de gemeenschappen stelt op verzoek van een bevoegde overheid een gespecialiseerd advies op ten aanzien van personen verdacht van of veroordeeld wegens seksuele misdrijven, die in vrijheid zijn. Dit advies wordt uitgevoerd door psychologen, werkzaam binnen de bevoegde dienst van de gemeenschappen, en beschrijft minstens de resultaten van persoonlijkheidsonderzoek en risicotaxatie. Het gespecialiseerd advies wordt overgemaakt aan de opdrachtgever met het oog op het opleggen van de meest geschikte straf, die aansluit op de persoon verdacht of veroordeeld wegens een seksueel misdrijf en diens risiconiveau. De wettelijke kaders waarin om een gespecialiseerd advies gevraagd kan worden, zijn deze naar waar in de toelichting bij artikel 2 verwezen wordt, dus meer bepaald in het kader van artikel 417/64 Strafwetboek, de probatiewet van 29 juni 1964, de strafuitvoeringsmodaliteiten van de vrijheidsstraf (wet van 17 mei 2006) en de uitvoeringsmodaliteiten van de internering (wet van 5 mei 2014). Het opstellen van een gespecialiseerd advies in het kader van een verzoek tot herstel in eer en rechten in strafzaken (art. 629 Sv.) behoort niet tot de opdrachten van de bevoegde dienst van de gemeenschappen. Een verzoek om een gespecialiseerd advies behoort te worden meegeteld als een op zich staande opdracht in uitvoering van federale wetgeving, zoals bedoeld in artikel 47/10, derde lid, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten. Er wordt immers ook door de federale wetgever met het samenwerkingsakkoord ingestemd.

De bevoegde dienst van de gemeenschappen voert op verzoek van een opdrachtgever begeleidingsopdrachten uit in het kader van een gerechtelijke procedure of ter uitvoering van een gerechtelijke beslissing, overeenkomstig artikel 5, § 1, III, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Het doel daarvan is gemeenschapsgerichte justitie, efficiënte strafuitvoering, beperking van de kans op recidive, correcte informatieverstrekking, gecoördineerde en geïntegreerde omkadering, en zorg voor de justitiabele. Dat alles in een sterke onderlinge samenwerking tussen alle betrokken actoren.

Informatie-uitwisseling en samenwerking tussen de medewerkers van de bevoegde dienst van de gemeenschappen, en hulpverleners van de gespecialiseerde voorzieningen zijn belangrijke uitgangspunten binnen het samenwerkingsakkoord. Zo moet de gespecialiseerde hulpverlener beschikken over alle informatie uit het gerechtelijk dossier die relevant is om een adequate begeleiding of behandeling aan betrokken persoon te kunnen bieden. Met het oog op een vlotte overdacht van relevante informatie uit het gerechtelijk dossier aan de gespecialiseerde voorzieningen, verdient het aanbeveling om structurele afspraken vast te leggen tussen de bevoegde gerechtelijke overheden en de bevoegde diensten van de gemeenschappen. Verder moet de medewerker van de bevoegde dienst van de gemeenschappen feedback ontvangen over de opstart en het verloop van de begeleiding of behandeling met het oog op zijn verslag aan de justitiële opdrachtgever.

Voor de toelichting bij punt 8° wordt verwezen worden naar de toelichting bij artikel 11.

Artikel 6

Bij het ministerieel besluit van 3 april 2000 tot erkenning van een steuncentrum zoals bedoeld in artikel 5 van het Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik, is het Universitair Forensisch Centrum, verbonden aan Universitair Ziekenhuis Antwerpen en Universiteit Antwerpen, erkend als steuncentrum. Het Universitair Forensisch Centrum wordt daarom ook in dit samenwerkingsakkoord aangeduid als steuncentrum. In dit kader voert het Universitair Forensisch Centrum wetenschappelijke steunopdrachten uit ten behoeve van de psychosociale diensten, de forensisch psychiatrische centra en instellingen met een plaatsingsovereenkomst, de bevoegde diensten van de gemeenschappen en de gespecialiseerde voorzieningen.

De partijen kunnen beslissen tot heroriëntatie van de middelen die op grond van dit samenwerkingsakkoord naar het Universitair Forensisch Centrum als steuncentrum gaan, bijvoorbeeld ingevolge de erkenning van andere organisaties door de bevoegde regering van de Vlaamse Gemeenschap of de realisatie van een (interfederaal) forensisch expertisecentrum, waarvan het expertisegebied breder kan zijn dan seksuele delinquentie en grensoverschrijdend gedrag. Het instemmingsdecreet kan een delegatie aan de Vlaamse Regering voorzien voor de erkenningsprocedure.

Het steuncentrum, zijnde voor Vlaanderen het Universitair Forensisch Centrum, staat naast de in dit artikel omschreven wetenschappelijke steunopdrachten tevens in voor de uitvoering van de taken vermeld in artikel 9, 1° tot en met 5°. Deze opdrachten worden voorzien voor het volledige Vlaamse grondgebied, alsook het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad. Het steuncentrum verbindt zich ertoe te verzekeren dat dit aanbod toegankelijk en beschikbaar is voor alle betrokken personen binnen Vlaanderen.

Het laatste lid vormt de wettelijke/decretale rechtsgrond op basis waarvan de bevoegde regeringen via een subsidiebesluit een subsidie kunnen toekennen aan het steuncentrum en de modaliteiten daartoe verder kunnen bepalen.

Artikel 7

De centra voor geestelijke gezondheidszorg en de centra voor algemeen welzijnswerk worden als gespecialiseerde voorzieningen aangewezen, die instaan voor de ambulante begeleiding en behandeling van de betrokken personen. De zorgtrajecten voor daders van seksueel geweld, ingebed in het algemeen welzijnswerk, vormen een geïntegreerd samenwerkingsverband met de centra voor algemeen welzijnswerk die aangewezen worden als gespecialiseerde voorziening. De medewerkers van de zorgtrajecten voor daders van seksueel geweld worden in dit samenwerkingsakkoord beschouwd als medewerkers van een gespecialiseerde voorziening in het algemeen welzijnswerk.

Psychiatrische ziekenhuizen, die voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 8 van het samenwerkingsakkoord, worden als gespecialiseerde voorzieningen aangewezen, die instaan voor de residentiële begeleiding en behandeling van de betrokken personen.

Psychiatrische verzorgingstehuizen en initiatieven van beschut wonen met een gespecialiseerd aanbod voor de betrokken personen kunnen in het kader van dit samenwerkingsakkoord aangewezen worden als gespecialiseerde voorziening in de geestelijke gezondheidszorg.

Het steuncentrum publiceert een geactualiseerde lijst van gespecialiseerde voorzieningen met hun contactgegevens. Partners van het samenwerkingsakkoord maken gebruik van deze lijst om de betrokken personen te verwijzen naar het gespecialiseerd hulpaanbod.

De procedure voor de aanwijzing van gespecialiseerde voorzieningen, de regels en de procedures voor het toezicht op de gespecialiseerde voorzieningen en de regels en de procedures voor de intrekking van de aanwijzing als gespecialiseerde voorziening, dienen verder uitgewerkt te worden door de Vlaamse Regering. Daartoe wordt een delegatie voorzien in het instemmingsdecreet bij dit samenwerkingsakkoord.

Artikel 8

De gespecialiseerde voorzieningen voldoen aan specifieke kwaliteitscriteria om te garanderen dat het gespecialiseerd hulpaanbod maximaal werkt volgens de meest recente wetenschappelijke inzichten op het vlak van werkzame factoren bij de begeleiding en behandeling van de betrokken personen.

De gespecialiseerde voorzieningen werken samen in een zorgcircuit om optimaal 'hulp op maat' te bieden. Gespecialiseerde voorzieningen streven in dat kader naar geïntegreerde samenwerking. Dit betekent dat deze diensten nauw samenwerken in de loop van het gehele begeleidings- en behandelingstraject van de betrokken personen, gaande van aanmelding en intake, begeleiding en behandeling, tot en met nazorg. Het is aan het samenwerkingsverband zelf om dit organisatorisch vorm te geven. De gespecialiseerde voorzieningen kunnen bijvoorbeeld kiezen voor een gezamenlijke locatie of kiezen voor een vorm van detachering. Deze samenwerkingsverbanden beogen eenzelfde doelstelling, zijnde de cliënt de best mogelijke begeleiding/behandeling op maat aan te bieden, ongeacht de organisatorische vorm van het samenwerkingsverband. Geïntegreerde samenwerking is sterk aangewezen in geval de gespecialiseerde voorziening niet beschikt over een master in de klinische psychologie in het eigen team. De gespecialiseerde voorzieningen verweven hun expertise en dienstverlening om de cliënt op alle levensdomeinen te kunnen begeleiden of behandelen, om de cliënt op een meer integrale, holistische manier te ondersteunen zodat cliënten die dienstverlening meer als een samenhangend geheel kunnen ervaren. De gespecialiseerde voorzieningen hebben niet allen hetzelfde werkingsgebied. Dit kan bijvoorbeeld als gevolg hebben dat een cliënt misschien wel behoort tot het werkingsgebied van het gespecialiseerd centrum voor algemeen welzijnswerk, maar bijvoorbeeld niet tot dat van het gespecialiseerd centrum voor geestelijke gezondheidszorg. De overheid spreekt zich er dan niet over uit binnen welk werkingsgebied een cliënt moet behandeld of begeleid worden. Van belang is dat betrokkene begeleid of behandeld wordt. Het is aan de gespecialiseerde voorzieningen zelf om uit te maken wie de begeleiding of behandeling op zich neemt.

De gespecialiseerde voorziening of geïntegreerde samenwerking van gespecialiseerde voorzieningen beschikt over een team waarin verschillende disciplines vertegenwoordigd worden. Klinische competenties zijn vereist om op deskundige wijze complexe behoeften van de betrokken personen te detecteren (psychodiagnostiek en risicotaxatie), alsook er adequaat op te reageren (psychotherapeutische behandeling en psychosociale begeleiding). Gespecialiseerde voorzieningen in de geestelijke gezondheidzorg beschikken over een psychiater in het multidisciplinair samengesteld team. De psychiater is bij voorkeur houder van de bijzondere beroepstitel in de forensische psychiatrie, zoals omschreven in het Besluit van de Minister van Volksgezondheid van 28 oktober 2015 tot vaststelling van de bijzondere

criteria voor de erkenning van geneesheren-specialisten houders van de bijzondere beroepstitel in de forensische psychiatrie, alsmede van stagemeesters en stagediensten.

Verder worden nog een aantal bijkomende eisen opgelegd in het samenwerkingsakkoord om het vereiste kwaliteitsniveau te kunnen halen.

Artikel 9

De gespecialiseerde voorzieningen bieden wetenschappelijk onderbouwde begeleiding en behandeling aan de betrokken personen, die opgevolgd worden door de bevoegde diensten van de gemeenschappen. De samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de gespecialiseerde voorzieningen en de bevoegde diensten van de gemeenschappen, met respect voor het beroepsgeheim, is dus noodzakelijk om de nodige afstemming te voorzien tussen het justitieel traject en het hulpverlenend traject. Het gaat om complementaire trajecten die elkaar versterken in het bereiken van de gedeelde doelstelling, namelijk het zoveel als mogelijk voorkomen van recidive. Om deze samenwerking vorm te geven, wordt gebruik gemaakt van een doorverwijsfiche, driepartijenovereenkomst, feedbackfiche en een overleg.

De kwantitatieve en kwalitatieve gegevens die de gespecialiseerde voorzieningen in hun werkingsverslag opnemen, omvatten onder meer:
- de begeleidings- en behandelcapaciteit, zowel ambulant, semi-residentieel als residentieel;
- de diversiteit en geografische spreiding van dit hulpaanbod;
- de organisatorische vorm van de samenwerking tussen gespecialiseerde voorzieningen om een samenwerkingsverband te realiseren en/of geplande stappen om de onderlinge samenwerking te installeren of te optimaliseren.

Artikel 10

Niet elke dader van seksueel misbruik die verwezen wordt naar een gespecialiseerde voorziening, heeft nood aan gespecialiseerde begeleiding of behandeling. Na uitvoering van psychodiagnostiek en risicotaxatie kan de gespecialiseerde voorziening of geïntegreerde samenwerking van gespecialiseerde voorzieningen beslissen om de begeleiding of behandeling gedeeltelijk over te dragen naar een niet als gespecialiseerde voorziening aangewezen voorziening of een zelfstandig behandelaar, waarvan wordt ingeschat dat deze over de nodige expertise beschikt. De gespecialiseerde voorziening blijft de betrokken persoon in elk geval actief opvolgen en vervult de samenwerkingsafspraken met de bevoegde diensten van de gemeenschappen (driepartijenovereenkomst, feedbackfiche en overleg).

Het steuncentrum publiceert een richtlijn met goede praktijken voor overdracht van de begeleiding of behandeling, na goedkeuring door het begeleidingscomité. De toepassing van deze richtlijn wordt gemonitord door het begeleidingscomité op basis van de werkingsverslagen van de gespecialiseerde voorzieningen of geïntegreerd samenwerkingsverband van gespecialiseerde voorzieningen. In deze werkingsverslagen rapporteren zij over het aantal overgedragen trajecten zodat de toepassing opgevolgd kan worden.

Artikel 11

Dit artikel bepaalt op concrete wijze welke informatie-uitwisselingen zullen gebeuren en aan de hand van welke documenten.

Doorverwijsfiche

De betrokken medewerker van de bevoegde dienst van de gemeenschappen en de betrokken hulpverlener van de gespecialiseerde voorziening maken gebruik van een gestandaardiseerde doorverwijsfiche om informatie uit te wisselen met betrekking tot de aanmelding en de mogelijke opstart van de begeleiding of behandeling. De doorverwijsfiche bestaat uit verschillende luiken ('aanmelding' en 'feedback opstart') en bevat minstens de contactgegevens van de betrokken medewerker van de bevoegde dienst van de gemeenschappen, de betrokken hulpverlener en de betrokken persoon, beschrijving van het gerechtelijk kader en de strafrechtelijke inbreuk(en) van de betrokken persoon, een overzicht van de gerechtelijke stukken die in het bezit zijn van de medewerker van de bevoegde dienst van de gemeenschappen en/of bijkomend kunnen opgevraagd worden en de feedback van de hulpverlening over het verloop van de intake en beslissing over eventuele opstart van de begeleiding of behandeling.

Driepartijenovereenkomst

De driepartijenovereenkomst wordt gesloten tussen de betrokken medewerker van de bevoegde dienst van de gemeenschappen, de betrokken hulpverlener van de gespecialiseerde voorziening en de betrokken persoon bij de start van de begeleiding of behandeling. Deze overeenkomst vormt een helder afsprakenkader voor de samenwerking tussen de betrokken persoon, hulpverlener en medewerker van de bevoegde dienst van de gemeenschappen. Elke inhoudelijke wijziging van de afspraken in de overeenkomst geeft aanleiding tot een aanpassing van de overeenkomst.

Feedbackfiche

De betrokken hulpverlener van de gespecialiseerde voorziening maakt gebruik van een gestandaardiseerde feedbackfiche om informatie over te maken aan de betrokken medewerker van de bevoegde dienst van de gemeenschappen met betrekking tot het verloop van de begeleiding of behandeling. De feedbackfiche bestaat uit verschillende luiken (opvolging, stopzetting en afronding) die opeenvolgend worden ingevuld en waarvan de inhoud telkens geactualiseerd wordt. De betrokken hulpverlener bezorgt de ingevulde feedbackfiche aan de betrokken medewerker van de bevoegde dienst van de gemeenschappen, telkens als deze medewerker dit vraagt. Daarnaast neemt de hulpverlener zelf het initiatief om de ingevulde feedbackfiche te bezorgen aan de medewerker van de bevoegde dienst van de gemeenschappen om formele moeilijkheden of een gevaarsituatie te signaleren of als een vroegtijdige stopzetting van de begeleiding of behandeling dreigt.

In voorkomend geval meldt de betrokken hulpverlener aan de betrokken medewerker van de bevoegde dienst van de gemeenschappen situaties die een ernstig risico inhouden voor derden. Het komt toe aan de hulpverlener om af te wegen of er sprake is van een dergelijke situatie. Bij melding aan de medewerker van de bevoegde dienst van de gemeenschappen van een situatie met ernstig risico voor derden is het wenselijk om een driehoeksoverleg te organiseren. Als de hulpverlening inschat dat de situatie met ernstig risico voor derden een acuut, dreigend gevaar inhoudt, dan is er sprake van spoedeisendheid (en dus 'een noodtoestand) en brengt de betrokken hulpverlener rechtstreeks verslag uit aan de procureur

des Konings, met een kopie van het verslag aan de betrokken medewerker van de bevoegde dienst van de gemeenschappen. Het niet doen van dergelijke melding aan het parket zou mogelijks kunnen worden gekwalificeerd als schuldig hulpverzuim o.b.v. artikel 422bis Sw. Het verschil met de regeling bij noodtoestand bestaat erin dat het samenwerkingsakkoord uitdrukkelijk voorziet op welke wijze de melding dient te gebeuren, met name door rechtstreeks verslag uit te brengen aan de procureur des Konings. Het betreft bijgevolg een concrete modellering van het concept 'noodtoestand'.

Het meldrecht uit artikel 458bis van het Strafwetboek is onderworpen aan strengere voorwaarden. Volgens dat artikel moet reeds een in artikel 458bis Sw. welbepaald misdrijf gepleegd zijn t.a.v. een minderjarige of kwetsbare persoon én moet er bijkomend sprake zijn van een gevaarsituatie, met name voor het slachtoffer zelf dan wel voor andere minderjarigen of kwetsbare personen. In dat geval kan de persoon die uit hoofde van zijn staat of beroep houder is van geheimen en hierdoor kennis heeft van een hierboven beschreven misdrijf, dit ter kennis brengen van de procureur des Konings. Indien voldaan is aan de toepassingsvoorwaarden uit artikel 458bis van het Strafwetboek, zal er in de praktijk ook voldaan zijn aan de voorwaarden voor 'noodtoestand'. Maar het betreft dus wel degelijk een afzonderlijk meldrecht.

Daarnaast moet de betrokken hulpverlener ook formele moeilijkheden, die bij de begeleiding of behandeling zijn gerezen, signaleren aan de betrokken medewerker van de bevoegde dienst van de gemeenschappen. Het gaat dan uitsluitend over moeilijkheden die extrinsiek zijn aan de vertrouwensrelatie tussen de betrokken cliënt en hulpverlener.

<u>Overleg</u>

Er kan een overleg tussen de betrokken medewerker van de bevoegde dienst van de gemeenschappen, de betrokken hulpverlener en de betrokken medewerker van de psychosociale dienst en de betrokken persoon plaatsvinden. Vanuit een herstelgericht perspectief kunnen ook naasten van de betrokken persoon, met toestemming van deze laatste, deelnemen aan het overleg. Dit overleg heeft tot doel te verhelpen aan ernstige problemen die het voortzetten van de begeleiding of de behandeling door de gespecialiseerde voorziening in de weg staan. Tijdens het overleg wordt ieders rol en de afspraken over informatie-uitwisseling verduidelijkt. Daarnaast kunnen tijdens dit overleg aspecten van de cliëntsituatie en de begeleiding of behandeling besproken worden. Dit overleg kan gevraagd worden door elke betrokken partij, wordt georganiseerd door de medewerker van de bevoegde dienst van de gemeenschappen en kan bijzonder nuttig zijn als de hulpverlener formele moeilijkheden aan de medewerker van de bevoegde dienst van de gemeenschappen signaleert, de hulpverlener melding maakt van een gevaarssituatie of als een vroegtijdige stopzetting van de begeleiding of behandeling dreigt. De focus is en blijft maximaal op de betrokken persoon gericht en er is geen overleg zonder dat betrokken persoon daarbij fysiek of digitaal aanwezig is.

Artikel 12

Artikel 12 bevat een regeling inzake de verwerking van persoonsgegevens die voorzien wordt in dit samenwerkingsakkoord. De doeleinden vermeld in artikel 2, eerste lid, worden hierbij vooropgesteld. Daarnaast worden de mogelijks te verwerken persoonsgegevens opgelijst, net als de personen van wie deze gegevens kunnen worden verwerkt en tot welke categorieën

persoonsgegevens deze verwerking eventueel beperkt wordt. Er worden ruime categorieën van persoonsgegevens ingeschreven aangezien de relevantie van verschillende persoonsgegevens sterk casusafhankelijk is. Niet alle categorieën van persoonsgegevens worden standaard verwerkt. De opdrachtgever geeft namelijk op voorhand aan welke persoonsgegevens in het belang van een adequate begeleiding en behandeling overgemaakt kunnen worden aan de hulpverlening. Gegevens omtrent de levensstijl kunnen in het kader van een bepaalde problematiek (alcohol, drugs, seksuele problemen…) belangrijk zijn om te verwerken, net zoals de gegevens omtrent de sociale context aangezien zo de risicofactoren en beschermende factoren voor recidive in kaart kunnen worden gebracht. Zo kan het ook noodzakelijk zijn om gegevens betreffende de gezondheid over te maken, deze kunnen bestaan uit de vermelding van lopende of voorgaande hulpverlening die van belang kan zijn voor de hulpverlening die opgestart wordt. Gegevens waaruit afkomst of herkomst blijkt, kunnen in het licht van bepaalde feiten van bijvoorbeeld eergerelateerd geweld relevant zijn om over te maken. Ook nationaliteit kan een belangrijk element zijn voor de betrokken hulpverlener aangezien bepaalde nationaliteiten bijvoorbeeld komen uit een oorlogssituatie, het moeilijk hebben met een vrouwelijke hulpverlener of een sterke visie hebben op de verhouding tussen man en vrouw. Bij gepleegde zedenfeiten kunnen gegevens met betrekking tot seksueel gedrag of seksuele gerichtheid overgemaakt worden. Gegevens waaruit politieke, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken kunnen essentieel zijn om te verwerken wanneer bepaalde feiten ingegeven zijn door deze overtuigingen.

Ook bij de relaties en contacten van de betrokken personen kunnen deze categorieën persoonsgegevens relevant zijn. Dit wordt steeds op dossierbasis bekeken in het licht van de noodzakelijkheid van een aangepaste begeleiding of behandeling van de betrokken persoon. Bij seksuele misdrijven kan het cruciaal zijn om persoonsgegevens van bijvoorbeeld (inwonende) partners, kinderen en minderjarigen te verwerken, dit om verontrustende situaties aan te pakken en toekomstige slachtoffers te vermijden. Ter illustratie kan het noodzakelijk zijn om gegevens omtrent afkomst van de relatie of het contact van de betrokken persoon te verwerken wanneer deze afkomst in het licht van de gepleegde feiten een risico vormt tot toekomstig slachtofferschap door de betrokken persoon, hetzelfde geldt voor politieke, religieuze en levensbeschouwelijke overtuigingen. Ook politionele en gerechtelijke gegevens kunnen bijvoorbeeld noodzakelijk zijn wanneer de relatie of het contact gelijkaardige feiten gepleegd heeft en samenwoont met de betrokken persoon, waardoor de kans op recidive groter zou kunnen zijn. In elk dossier dient er een zorgvuldige afweging gemaakt te worden of de betreffende persoonsgegevens moeten worden verwerkt. Een aangepaste begeleiding en behandeling van de betrokkene samen met het vermijden van toekomstige slachtoffers staan hier voorop.

De categorieën persoonsgegevens bij de betrokken medewerker van de bevoegde dienst van de gemeenschappen, de betrokken medewerker van de psychosociale dienst en betrokken hulpverlener zijn beperkt tot de professionele identificatie -en contactgegevens.

Ook de wijzen van verwerking worden opgelijst, en daarvoor wordt steeds verwezen naar de info-uitwisseling, opgenomen in het samenwerkingsakkoord. De verwerking van de persoonsgegevens gebeurt conform artikel 6, lid 1, e), van de AVG en is noodzakelijk voor de uitoefening van een taak van (zwaarwegend) algemeen belang. Dit algemeen belang heeft betrekking op de uitvoering van gerechtelijke opdrachten en de re-integratie van personen

verdacht van, beklaagd, beschuldigd, veroordeeld of geïnterneerd van seksuele misdrijven. Het vermijden van nieuwe slachtoffers van seksuele misdrijven vormt hierbij dan ook een belangrijke doelstelling.

Vervolgens worden de rechtmatigheidsgronden voor de verwerking, de bewaartermijnen, de beveiligingsmaatregelen en een bepaling m.b.t. transparantie opgesomd in het samenwerkingsakkoord. Er geldt een maximale bewaartermijn van 10 jaar na de afsluiting van het dossier, tenzij er voor de desbetreffende actor een andere toepasselijke bewaartermijn voorzien is. De termijn van 10 jaar voorziet in een gelijkschakeling met de bewaartermijn toepasselijk voor de bevoegde diensten van de gemeenschappen en de federale regelgeving m.b.t. het Geïntegreerd Elektronisch Justitieel Opvolgingsdossier (GEJO), die ook in een bewaartermijn van 10 jaar na de laatste verwerking voorziet. Daarnaast illustreert bijvoorbeeld artikel 35 van de wet van 22 april 2019 inzake de kwaliteitsvolle praktijkvoering in de gezondheidszorg dat er een andere bewaartermijn van toepassing kan zijn. Gezondheidszorgbeoefenaars zijn namelijk onderworpen aan een minimale bewaartermijn van 30 jaar en maximale bewaartermijn van 50 jaar van een patiëntendossier, te rekenen vanaf het laatste patiëntencontact. Elke verwerkingsverantwoordelijke zal moeten nagaan welke bewaartermijn voor iedere actor van toepassing is. Het is juridisch-technisch niet aangewezen regelgeving te herhalen, bijgevolg worden deze bewaartermijnen niet herhaald in de tekst van het samenwerkingsakkoord.

Tot slot worden ook de verwerkingsverantwoordelijken van de actoren die betrokken zijn bij de verwerking van persoonsgegevens opgenomen. Zo treedt het Agentschap Justitie en Handhaving op als verwerkingsverantwoordelijke voor verwerkingen door de bevoegde diensten van de gemeenschappen. Voor de hulpverlening die belast is met de begeleiding en behandeling treden de individuele gespecialiseerde voorzieningen op als verwerkingsverantwoordelijken. Het gaat hierbij om de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg, de Centra voor Algemeen Welzijn, de psychiatrische ziekenhuizen, de psychiatrische verzorgingstehuizen en initiatieven voor beschut wonen, die aangewezen zijn conform artikel 7, §1. Het steuncentrum voorziet in een geactualiseerde lijst met deze gespecialiseerde voorzieningen. Tenslotte treedt de Federale Overheidsdienst Justitie als verwerkingsverantwoordelijke op van de psychosociale diensten van de gevangenissen.

Artikel 13

Artikel 13 bepaalt de samenstelling van het begeleidingscomité. Het begeleidingscomité wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van het Directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen (FOD Justitie), het agentschap Justitie en Handhaving (Vlaamse Gemeenschap), het departement Zorg (Vlaamse Gemeenschap), het steuncentrum, het algemeen welzijnswerk en de geestelijke gezondheidszorg. Zetelende en plaatsvervangende leden, die een overheidsdienst vertegenwoordigen, worden aangeduid door hun voogdijminister.

Artikel 14

Het begeleidingscomité staat in voor de evaluatie van de toepassing van het samenwerkingsakkoord en formuleert adviezen ten behoeve van de ministers betrokken in het samenwerkingsakkoord. In geval het begeleidingscomité advies formuleert aan een

federale minister betrokken in het samenwerkingsakkoord, engageert het begeleidingscomité zich om voorafgaandelijk overleg te plegen met het Brussels en Waals begeleidingscomité.

Jaarlijks wordt de toepassing van het samenwerkingsakkoord geëvalueerd en een rapport opgesteld ten behoeve van de partijen betrokken bij dit samenwerkingsakkoord. Dit rapport bevat inzichten in en adviezen over de werking, capaciteit en de taken uitgevoerd door de verschillende diensten zijnde, de psychosociale diensten, de forensische psychiatrische centra en de instellingen met een plaatsingsovereenkomst, de bevoegde diensten van de gemeenschappen en de gespecialiseerde voorzieningen. Dit rapport bevat ook inzicht in de diversiteit, geografische spreiding en de organisatievorm van het gespecialiseerde hulpaanbod.

De werkingsverslagen van de gespecialiseerde voorzieningen worden bezorgd aan het begeleidingscomité en getoetst aan de kwaliteitscriteria. Daarnaast worden deze werkingsverslagen, in lijn met de geldende regelgeving, bezorgd aan de bevoegde administratie. De kwantitatieve gegevens van de psychosociale diensten, de bevoegde diensten van de gemeenschappen en de gespecialiseerde voorzieningen worden geanalyseerd.

Het begeleidingscomité redigeert een sjabloon voor een gespecialiseerd advies, het werkingsverslag van de gespecialiseerde voorziening of geïntegreerde werking van gespecialiseerde voorzieningen, een model van doorverwijsfiche, een model van driepartijenovereenkomst en een model van feedbackfiche.

Het begeleidingscomité staat in voor de goedkeuring van de richtlijnen, lijsten en jaarplannen opgemaakt door het steuncentrum. De lijst met gespecialiseerde voorzieningen, richtlijn met goede praktijken voor de toepassing van wetenschappelijk onderbouwde psychodiagnostiek, risicotaxatie en begeleidings- en behandelingsmethodieken, richtlijn voor uitbesteding en jaarplan van het steuncentrum worden door het steuncentrum ter goedkeuring voorgelegd aan het begeleidingscomité.

Artikel 15-18

Deze artikelen behoeven geen nadere toelichting.